

POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK SEÇİMİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER VE OKULLARINI ALGILAMA BİÇİMLERİ ¹ (Geleceğin Polis Memurları Kimler?)

Factors that Affect Police Vocational High School Students' Occupation Selection and Perspectives on their Schools (Who are the Future Police Officers?)

Yücel CAN*

Ahmet YAZILITAŞ**

Özet

Bu çalışmanın amacı, Polis Meslek Yüksek Okullarında okuyan ve geleceğin polis memurları olan öğrencilerin polislik mesleğini seçmelerine etki eden faktörleri, ailelerinin sosyo-ekonomik özelliklerini, okulda yaşadıkları sorunların neler olduğunu, mesleğin gerektirdiği donanımına ne ölçüde sahip olabildiklerini ortaya koymak ve bulgular doğrultusunda önerilerde bulunmaktır. Bu amaçla Niğde Polis Meslek Yüksek Okulu'nda 2004-2005 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 268 birinci ve 300 ikinci sınıf olmak üzere toplam 568 öğrenciye anket formu uygulanmış, anket sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda öğrencilerle ve bu çerçevede sınıf komiserleri ve diğer okul yöneticileri ile de görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilere uygulanan anket formlarının SPSS paket programında değerlendirilmesi ve yapılan görüşmelerden elde edilen veriler sonucunda; öğrencilerin polislik mesleğini, büyük oranda, kısa yoldan meslek sahibi olmak için tercih ettikleri, düşük eğitilmiş ve düşük gelirli ailelerden geldikleri, buna ilaveten iletişim sorunları, ders sayılarının çokluğu, araç-gereç ve uygulama eksikliği, meslek için gerekli donanımı elde edememe, altyapı yetersizliği gibi sorunlarla karşı karşıya oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Polis Meslek Yüksek Okulu, Meslek Seçimi, Öğrenci, Eğitim, Mesleki Donanım.

Abstract

The aim of the study is to describe factors playing roles on the preferences of those Vocational High School students, who are the polis candidates in near future, towards selecting to be a police officer, socio-economic characteristics of the families, problems at the school, and degree of having occupational requirements. On the basis of the findings, a policy implication will be offered as well. A sample of 568 police vocational high school students, 268 Freshman and 300 Sophomore of 2004-2005 educational year in Police Vocational High School in Niğde are surveyed. The data are analyzed by using SPSS statistical program. The findings illustrate that the students mostly choose to be a police officer in terms of having an occupation in a short time and that they come from lower class families with lower educational attainment. Also, they have problems with communication with their

¹ Bu araştırma Polis Akademisi Başkanlığının yazılı izni ile gerçekleştirilmiştir.

* Yard. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü.

** Komiser, Polis Akademisi Niğde Polis Meslek Yüksek Okulu.
PBD, 8(2) 2006, ss.73-96

superiors, excessive number of classes, lack of occupational qualification and substructural problems.

Key Words: Police Vocational High School, Occupation Selection, Student, Education, Occupational Qualification.

Giriş

Kaynağını canlı kalma, sağlıklı yaşama ve gelişme ana güdüsünden alan güvenlik ihtiyacı, beslenme ve cinsellik gibi temel fizyolojik ihtiyaçlardan biridir (Baymur, 1985:67). Bu belirlemeden hareketle polis memurlarının ve polis memurlarını yetiştiren Polis Meslek Yüksek Okullarının niteliğinin önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Polisin aldığı eğitimin niteliği doğrudan mesleki performansına etki edecektir. Polis halk ilişkisinde ve polisin toplumsal olaylar karşısındaki tutumunda onun okulda aldığı eğitimin izlerini görmek her zaman mümkündür. Günümüz demokratik toplumlarında polisin faaliyetlerini hukuk sınırları içinde tutabilmek büyük önem taşımaktadır. Polis bir otorite kullanma aracı olması dolayısıyla otoriteye düşkün bir kesimdir. Bu nedenle denetim altına alınmayan ve hukuka dayanmayan polis korkusu toplumu tedirgin eden bir konudur (Fındıklı, 1999/2000:5).

Toplum bu tedirginlikten kurtarmanın ve polisin daha verimli çalışmasını sağlamanın yollarından biri de nitelikli bir polis eğitiminden geçmektedir. Polis Meslek Yüksek Okulları Genel Yönetim Birimleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nde (2001:Madde 6) belirtilen; Türk Milletinin milli, ahlaki insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve sorumluluğunu duyan, toplumun yararını kişisel menfaatinin üzerinde tutan, aile, ülke ve millet sevgisi ile dolu, hizmetin görülmesi esnasında karşılaşacağı sorunları anayasada belirtilen Cumhuriyetin nitelikleri doğrultusunda çözüme ve takip yeteneği gelişmiş, beden, zihin, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş, hizmetin kanunlara uygun olarak yapılması ve arzu edilen sonuca ulaşılması için inançlı ve bilinçli bir şekilde meslek disiplininin gerektirdiği tutum ve davranışları gösteren, sorumluluklarını yüklenbilme bilincine ve başarılı görev yapabilme yeteneğine sahip, insan haklarına saygılı, polis halk ilişkilerine duyarlı olan bir polis olabilmeleri için polislik mesleğine olumlu değer atfetmeleri, mesleği sevmeleri ve sağlıklı fiziki ve psikolojik koşullarda iyi bir eğitimden geçmeleri gerekmektedir. Bu tespitten hareketle Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerini, polislik mesleğine atfettikleri değeri ve okulda verilen eğitimin niteliğini sosyolojik bir bakış açısıyla ele almak yararlı olacaktır.

Ayrıca toplum ile sürekli iç içe ve etkileşim halinde bulunan polislerin, can ve mal güvenliğinin sağlanması gibi çok kritik ve hayati önemi olan görevleri vardır. Bu rollerin gerçekleştirilmesinde polisin sahip olduğu bilgi, beceri ve davranışlar toplumla kurulacak iletişimin düzeyini belirleyecektir. Polisin nitelikli davranışlar göstermesi, hem ona duyulan güvenin artmasını, hem de üyesi bulunduğu teşkilatın güçlenip gelişmesini sağlayacaktır. Bu büyük ölçüde polisin hem meslek öncesinde hem de meslek içerisinde sürekli eğitilmesini ve ortaya çıkan yeni toplumsal gelişmelere göre yeni davranışlar kazanmasını kaçınılmaz hale getirmiştir (Yıldız, 1999/2000:100). Diğer yandan polisin başarısı için sadece sağlıklı ve meşru politikaların olması da yetersiz kalmaktadır. Çünkü ne kadar ayrıntılı politikalar belirlenirse belirlensin veya yasal düzenlemeler yapılsa yapılsın, uygulamada polisin takdir yetkisini kullanması gerektiği durumlar olmaktadır. Polisin takdir yetkisini doğru bir şekilde kullanabilmesi ve buna bağlı olarak olaylar karşısında doğru ve yerinde karar verebilmesi büyük ölçüde bilgi ve kişisel anlayışa dayanır (Aydın, 1998:103). Bu da ancak nitelikli bir eğitimle mümkündür.

1.Konu ve Kavramsal Çerçeve

Araştırmamızın konusunu; Polis Meslek Yüksek Okulu'nda okuyan öğrencilerin meslek tercihine etki eden faktörlerin ve iki yıllık eğitimleri zarfında karşılaştıkları fiziki, psikolojik ve sosyal sorunların belirlenmesi oluşturmaktadır. Araştırmamız kapsamında kullanacağımız kavramlar arasında meslek kavramı ve buna bağlı olarak meslek seçimi önemli bir boyutu oluşturmaktadır.

Meslek seçimi; bireyin kendisine uygun olan meslekleri çeşitli yönleri ile değerlendirip, tercih edilen meslekler arasından, girme olasılığı en yüksek olana yönelmesidir. Bireyin, zihinsel, fiziksel yeteneklerini, becerilerini, ilgilerini, ihtiyaçlarını ve ekonomik durumunu göz önüne alarak seçim listesindeki seçenekleri belirlemesi gerekir. Meslek, sadece para kazanma ve ekonomik ihtiyaçları karşılama aracı değildir. Birey, mesleki etkinlikleri yoluyla bir şeyler üreterek yeteneklerini, becerilerini kullanır, gizli güçlerini, kapasitesini geliştirir, başarılı olur ve doyum sağlar. Meslek, bireyin toplumda bir yer edinmesini, saygı görmesini ve her şeyden önemlisi bir işe yaradığı duygusunun yol açtığı doyuma ulaşmasını da sağlar. İş yaşamında doyum, genel yaşam doyumunu da etkiler. Meslekte yaşanan başarısızlıklar, doyumsuzluklar bireyin ruh sağlığını tehdit eder. İş ve yaşamdaki doyumsuzluklarda önde gelen nedenlerden biri; bireyin seçtiği mesleğin özelliklerinin, kendi özellikleri ile bağdaşmamasıdır (Kızıltan, 2005).

Marshall (1999:491) mesleği emek piyasalarının büyümesinin bir sonucu olarak ev eksenli işlerden ayrılan iktisadi bir rol olarak tanımlamıştır. Meslek

bazen işin kendisiyle eş anlamlı olarak kullanılır, fakat ortak bir mesleki unvanla özdeşleştirilen benzer işlerden oluşan bir grubu da ifade edebilir. İşler ve meslekler yalnızca görevlerle değil, aynı zamanda vasıf, sorumluluk, kazanç, işe giriş nitelikleri ve prestij gibi kendileriyle ilişkili özellikler çerçevesinde de tanımlanmaktadır.

Kişinin seçeceği meslek onun yaşamının tamamına damgasını vuracaktır. Bir meslek seçmek, bir meslek için karar vermek insan hayatının en önemli olaylarından birisidir. Çünkü meslek yaşantıları, meslekten alınan doyum, çalışma koşulları vb. bireyin tüm yaşantısını etkiler. Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi, kendisiyle ve çevresiyle uyumlu olabilmesi, eş seçimi, aile içi ilişkiler gibi ruh sağlığını doğrudan etkileyen daha pek çok olgu ile bireyin çalışma hayatı ve şartları arasında sıkı bağlar bulunmaktadır (Otrar, 1997). Hayatın bütününe ilgilendiren meslek seçimini yaparken insanların öncelikle kendi kişilik özelliklerine ve yeteneklerine uygun olma, yaparken haz alabilme gibi meslek tercihinin etkileyen bireysel etkenlerin yanı sıra, istihdam olanakları, ekonomik bakımdan tatmin edicilik ve toplum nezdindeki saygınlık derecesi gibi makro ölçekli toplumsal, iktisadi ve kültürel etkenler meslek seçimini etkileyen unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin meslek seçimine etki eden faktörler bu çerçevede bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Literatüre baktığımızda Ali Çağlar ve Yusuf Ziya Özcan (1994) tarafından Polis Akademisi öğrencilerinin sosyo-ekonomik özelliklerini ve meslek tercihlerine etki eden faktörleri belirlemeye yönelik, Mehmet Murat ve Özgür Uygun (1999/2000) tarafından da Polis okulu öğrencilerinin ders başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin araştırmalar yapıldığını görüyoruz. Polis Meslek Yüksek Okullarının 2001 yılında kurulmasından bu yana çok kısa bir süre geçmiş olması nedeniyle, literatürde bu okullara ilişkin çok fazla bilgi olmayıp, yeni araştırmalara konu olacak bakir bir alan oluşturmaktadır.

2.Amaç ve Yöntem

2.1.Amaç

Polis Meslek Yüksek Okulu'nda okuyan öğrencilerin polislik mesleğini tercih etmelerine etki eden etkenleri, öğrencilerin sosyo-ekonomik özelliklerini ve öğrencilerin okulda karşı karşıya oldukları sorunları belirlemeyi amaç edinen bu araştırmada aşağıdaki sorulara sosyolojik bir perspektiften bakılarak cevap aranmıştır.

1. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin polislik mesleğini seçmelerinde hangi faktörler belirleyici olmaktadır?

2. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin mensup oldukları ailelerin sosyo-ekonomik özellikleri nelerdir?

3. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri Polis Meslek Yüksek Okulları Genel Yönetim Birimleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nde belirtilen ideal polis tanımına uygun olarak yetişmenin maddi ve kültürel imkânlarına ne kadar sahiptirler?

4. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okulda karşı karşıya oldukları başlıca sorunlar nelerdir?

2.2.Problem

Bilim adamı yaşadığı ortamı tanımak, çevresinde olup bitenlerin nedenlerini bulmak ve uğraşı olan bilim dalını geliştirmek, kısaca kendisine ve çevresine ait sorunlara cevap bulmak amacıyla araştırma yapar (Gökçe, 1999:47). Gerek dünyada gerekse ülkemizde polis halk ilişkisi, polisin toplumsal olaylara müdahale biçimi gibi polise ilişkin konular hemen her dönemde toplumların gündeminde hep önemli bir yer işgal etmiştir. Polisin halkla sağlıklı bir diyalog kurabilmesi ve toplumsal olaylara müdahale ederken takınacağı tutum, başka pek çok etkenin yanı sıra, polisin aldığı eğitimin niteliğiyle de doğrudan alakalıdır. Bu çerçevede Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin iki yıllık eğitimleri süresince insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğüne inanan ve polis halk ilişkilerine duyarlı polisler olmayı öğrenip öğrenmedikleri ve öğrendiklerini davranış boyutuna taşıyıp taşımadıkları sorusu önemli hale gelmektedir.

2.3.Sayıtlılar

Araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve bulguların analiz edilip yorumlanmasında şu sayıtlılardan hareket edilmiştir.

1. Öğrencilerin anket formundaki sorulara verdikleri cevapların doğru ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

2. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okulda aldıkları eğitimin niteliğinin onların nasıl bir polis olacaklarıyla doğrudan ilişkili olduğu varsayılmıştır.

2.4.Sınırlılıklar

1. Araştırma Niğde Polis Meslek Yüksek Okulu'nda 2004-2005 eğitim öğretim döneminde öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır.

2. Elde edilen bulgular öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplarla, amirlerle yapılan görüşmelerle ve okulda derse girdiğimiz süredeki gözlemlerimiz sonucu elde ettiğimiz bilgilerle sınırlıdır.

2.5.Yöntem

Bu araştırmada temel olarak betimsel istatistik kullanılmış olmakla birlikte, öğrencilerin meslek tercihine etki eden etkenlerin, mensup oldukları ailelerin sosyo-ekonomik özelliklerinin, okulda karşı karşıya oldukları sorunların ve aldıkları eğitimin onların nasıl bir polis olacaklarına yapacağı etkinin karşılıklı etkileşim içinde olduğunu da anlama-açıklama iddiasındadır. Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemleri tanımlar (Büyüköztürk, 2003:5). Anlama-açıklama ise, çok sayıda faktörün oluşturduğu yapıyı, bu faktörlerin karşılıklı etkileşimi içinde anlamaya çalışmaktır (Dikeçligil, 1993:47). Araştırmada kullanılan anket formu, uygulanmadan önce öğrencilere okutulmuş, anlamakta zorlandıkları ifadeler yeniden düzenlenmiştir.

3.Bulgular ve Yorum

3.1.Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Araştırmanın bu bölümünde Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sosyo-ekonomik özelliklerini tanımaya yönelik anne- babalarının eğitim durumu, meslekleri, ailedeki çocuk sayısı, gelir düzeyi gibi değişkenler üzerinde durulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Ailelerindeki Çocuk Sayısı*

<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Bir	9	1,6
İki	90	15,8
Üç	145	25,5
Dört	117	20,6
Beş	84	14,8
Altı	40	7,0
Yedi	30	5,3
Sekiz	21	3,7
Dokuz	14	2,5
On	6	1,1
On bir ve üzeri	5	,9
Cevapsız	7	1,2
Toplam	568	100,0

*Çocuk sayısı ortalaması: 4,22; Standart sapma: 1,99

Tablo 1’de ailedeki kardeş sayısı verilmiştir. Polis okulu öğrencilerinin %17.4’ü bir ve iki çocuklu ailelerden, %46.1’i üç ve dört çocuklu ailelerden, %36.5’i ise beş ve üzerinde çocuğa sahip ailelerden gelmektedirler. Öğrencilerin %42.9’u üç ve altında çocuğa sahip ailelerden gelirken, %57.1’i dört ve üzerinde çocuğa sahip ailelerden gelmektedir. Dört ve üzerinde çocuğa sahip aileleri geniş aile olarak tanımladığımızda (Çağlar ve Özcan, 1994:294), Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin yarısından fazlasının (%57.1) geniş aileye mensup olduklarını görüyoruz.

Tablo 2: Öğrencilerin Anne-Babalarının Öğrenim Durumu

<i>Öğrenim durumu</i>	<i>Baba</i>		<i>Anne</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Okuma-yazma bilmiyor	10	1.8	60	10.6
Okuma-yazma biliyor	1	.2	13	2.3
İlkokul mezunu	267	47	387	68.1
Ortaokul mezunu	99	17.4	50	8.8
Lise mezunu	123	21.7	39	6.9
Üniversite mezunu	63	11.1	9	1.6
Cevapsız	5	.9	10	1.8
Toplam	568	100	568	100

Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin anne-babalarının öğrenim durumuna yer verilen yukarıdaki tabloda “okuma yazma biliyor” kategorisi ilkökulu bitirmedeği halde dışardan okuma yazmayı öğrenmiş olanları tanımlamaktadır. Babaların binde 2’si, annelerin ise %2.3’ü bu kategoride yer almaktadırlar. Türkiye’de eğitim istatistiklerine baktığımızda çocukların anne-babalarından daha yüksek eğitim düzeyinde olduklarını ve annelerin de babalardan daha düşük bir eğitim düzeyine sahip olduklarını görüyoruz (Özcan, 1983). Bu belirlemenin araştırmamıza konu olan öğrencilerin durumuna da uygun düştüğünü görüyoruz. Babaların

%67.2'si, annelerin ise %91.5'i ortaokul ve daha altındaki öğrenim düzeyindedirler. Babaların %49'u annelerin ise %81'i ilkokul ve altındaki öğrenim düzeyine sahiptir. Bu bulgu Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin düşük eğitim düzeyindeki ailelerden geldikleri yargısını güçlendirmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin Anne-babalarının Meslekleri

<i>Meslekler</i>	<i>Baba</i>		<i>Anne</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Ev hanımı			531	93.5
Emekli	109	19.2	14	2.5
Çiftçi	107	18.8	-	-
Serbest meslek	95	16.7	5	.9
İşçi	76	13.4	-	-
Devlet memuru	74	13	4	.7
Polis memuru	34	6	-	-
Öğretmen	22	3.9	8	1.4
Şoför	19	3.3	-	-
İnşaat ustası	8	1.4	-	-
Tamirci	7	1.2	-	-
Mühendis	1	.2	-	-
Cevapsız	16	2.8	6	1.1
Toplam	568	100	568	100

Öğrencilerin annelerinin %93.5 gibi önemli bir oranının ev hanımı olmasını onların düşük eğitim düzeyleriyle açıklamak mümkündür. Bir önceki tabloda annelerin %91.5'inin ortaokul ve altında eğitim düzeyinde olduğunu görmüştük (bkz. Tablo 2). Babaların mesleki durumuna baktığımızda ise çoğunun düşük prestijli işlerde çalıştığı görülmektedir. Öğrencilere anket uygulamadan önce mesleğin tam

adının yazılması söylendiği halde, yapılan uyarıya rağmen %13'lük oranda babalarının devlet memuru olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerle daha sonra yapılan görüşmelerde, devlet memuru kategorisinde yer alanların daha çok kamu kurum ve kuruluşlarında çaycı, odacı, hizmetli gibi işleri yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Geliri*

Gelir (YTL)	Sayı	%
0-200	4	,7
201-300	36	6,3
301-400	61	10,7
401-500	80	14,1
501-600	83	14,6
601-700	46	8,1
701-800	62	10,9
801-900	30	5,3
901-1000	72	12,7
1000-+	39	6,9
Cevapsız	55	9,7
Toplam	568	100,0

*Aylık gelir ortalaması: 5,81; Standart sapması: 2,44

Türk-İş Konfederasyonunun verilerine göre Türkiye’de dört kişilik bir ailenin, yeni para birimine uyarlandığında, yoksulluk sınırı 1347 YTL açlık sınırı ise 443 YTL’dir (turkis.org.tr, 2004). Bu veriden hareket ettiğimizde öğrencilerin tamamına yakınının ailelerinin yoksulluk sınırının altında bir gelire sahip oldukları görülmektedir. Öğrencilerin %17.7’si ise açlık sınırının altındaki ailelere mensuplardır. Öğrencilerin okula ilişkin önemli sorun başlıklarından birinin “parasızlık” olması bu veriler ışığında daha da anlamlı hale gelmektedir.

3.2.Öğrencilerin Meslek Seçimine Etki Eden Faktörler

Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi, kendisiyle ve çevresiyle uyumlu ve barışık olabilmesi, eş seçimi, aile içi ilişkiler gibi ruh sağlığını doğrudan etkileyen daha pek çok olgu ile bireyin çalışma hayatı ve şartları arasında sıkı bağlar bulunmaktadır (Otrar, 2002:114). Meslek seçimi hiç şüphesiz bir insanın hayatının en önemli dönüm noktalarından birini oluşturmaktadır. Çünkü kişinin mesleği ondan sonraki bütün hayatını doğrudan ya da dolaylı olarak sürekli bir şekilde etkilemeye devam edecektir. Meslek seçiminde bireyin uygun bir meslek seçebilmesi için; kendi yeteneklerini ve ilgi alanlarını belirledikten sonra, meslekler hakkında bilgi sahibi olması ve bunun sonucunda kendi özelliklerine uygun bir mesleği tercih etmesi gerekmektedir. Ancak ülkemizde insanların kendi özelliklerine uygun ve sevdikleri bir mesleği tercih etmekten çok kısa yoldan meslek sahibi olabilecekleri ve istihdam garantisi olan işleri tercih ettikleri görülmektedir. Bu çerçevede aşağıda Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin polislik mesleğini tercih etmelerine etki eden faktörlerin neler olduğu üzerinde durulacaktır.

Tablo 5: Öğrencilerin Polislik Mesleğini Seçme Nedenleri

Polislik mesleğini seçme nedeni	Sayı	%
Kısa yoldan meslek sahibi olmak amacıyla	393	69,2
Polislik idealimdeki meslek olduğu için	103	18,1
Ailem istediği için	34	6,0
Özenti nedeniyle	37	6,5
Cevapsız	1	,2
Toplam	568	100,0

Öğrencilerin meslek seçimine etki eden faktörler tablosuna baktığımızda, kısa yoldan meslek sahibi olmak için polislik mesleğini seçenlerin %69.2 ile en yüksek orana sahip olduğunu görüyoruz. İdealindeki meslek olduğu için polisliği tercih edenlerin oranı % 18.1 gibi düşük bir oranda kalmaktadır. Meslek seçimini

etkileyen etkenler açısından sonucu değerlendirdiğimizde, öğrencilerin büyük oranda mesleğin istihdam ve ekonomi boyutunu öne çıkardıkları görülmektedir. Ülkemizde meslek saygınlığı konusunda yapılan araştırmalarda polisliğin sosyal yönden saygın ve çekici bir meslek olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Nitekim polislik altmış meslek arasında otuz altıncı, kırk meslek arasında ise on altıncı sırada yer almıştır (Okay, 1991:3). Ülkemizde polislik kısa yoldan ve kolay bir şekilde hayatını kazanma yolu olarak görülmektedir. Polislik mesleğinin en saygın mesleklerden biri olarak kabul edildiği ülkelerde, polislik mesleğinin saygınlığı, polis eğitimi düzeyinin yüksek, çalışma şartlarının olumlu ve gelir seviyesinin iyi olmasından kaynaklanmaktadır (Fındıklı, 1999/2000:10).

Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin meslek seçimine etki eden faktörlerin sınıflara göre farklılaşp farklılaşmadığını görmek amacıyla, meslek seçimine etki eden faktörler ile sınıf değişkenine çapraz tablo oluşturulmuştur.

Tablo 6: Sınıflara Göre Polislik Mesleğini Tercih Etmenin En Önemli Nedeni

Kaçıncı sınıf olduğu		Polislik mesleğini tercih etmesinin en önemli nedeni				Toplam
		Kısa yoldan meslek sahibi olmak	Polislik idealindeki meslek olduğu için	Ailem istediği için	Özenti nedeniyle	
Birinci sınıf	Sayı	185	45	21	16	267
	%	32,6	7,9	3,7	2,8	47,1
İkinci sınıf	Sayı	208	58	13	21	300
	%	36,7	10,2	2,3	3,7	52,9
Toplam	Sayı	393	103	34	37	567
	%	69,3	18,2	6,0	6,5	100,0

Sınıf değişkeni ile polislik mesleğini tercih etme nedeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Gerek birinci sınıflar gerekse ikinci sınıflar polislik mesleğini tercih etmelerinin en önemli nedeni olarak kısa yoldan meslek sahibi olmayı göstermişlerdir. Diğer nedenlerin hiç birinin kısa yoldan meslek sahibi olma gerekçesinden daha yüksek bir orana sahip olmadığı görülmektedir.

Tablo 7: Ailenin Aylık Gelirine Göre Polislik Mesleğini Tercih Etme Nedeni

Ailenin aylık geliri		Polislik mesleğini tercih etmesinin en önemli nedeni				Toplam
		Kısa yoldan meslek sahibi olmak	Polislik idealimdeki için olduğu için	Ailem istediği için	Özenti nedeniyle	
0-200 YTL	Sayı	3	0	1	0	4
	%	,6	,0	,2	,0	,8
201-300 YTL	Sayı	27	7	0	2	36
	%	5,3	1,4	,0	,4	7,0
301-400 YTL	Sayı	44	9	4	4	61
	%	8,6	1,8	,8	,8	11,9
401-500 YTL	Sayı	56	14	6	4	80
	%	10,9	2,7	1,2	,8	15,6
501-600 YTL	Sayı	68	10	4	0	82
	%	13,3	2,0	,8	,0	16,0
601-700 YTL	Sayı	34	11	0	1	46
	%	6,6	2,1	,0	,2	9,0
701-800 YTL	Sayı	32	20	5	5	62
	%	6,3	3,9	1,0	1,0	12,1
801-900 YTL	Sayı	21	5	2	2	30
	%	4,1	1,0	,4	,4	5,9
901-1000 YTL	Sayı	46	13	7	6	72
	%	9,0	2,5	1,4	1,2	14,1
1000+ YTL	Sayı	18	8	4	9	39
	%	3,5	1,6	,8	1,8	7,6
Toplam	Sayı	349	97	33	33	512
	%	68,2	18,9	6,4	6,4	100,0

Ailenin aylık geliri ile polislik mesleğini tercih etme arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Çünkü bütün gelir kategorilerindeki öğrenciler polislik mesleğini tercih etmenin en önemli nedeni olarak birinci sırada kısa yoldan meslek sahibi olmayı göstermişlerdir.

Tablo 8: Gelinen Bölgeye Göre Polislik Mesleğini Tercih Etme Nedeni

Hangi bölgeden geldiği		Polislik mesleğini tercih etmesinin en önemli nedeni				Toplam
		Kısa yoldan meslek sahibi olmak	Polislik idealimdeki meslek olduğu için	Ailem istediği için	Özenti nedeniyle	
İç Anadolu	Sayı	19	3	1		23
	%	3,5	,5	,2		4,2
Doğu Anadolu	Sayı	34	12	2	7	55
	%	6,2	2,2	,4	1,3	10,0
Karadeniz	Sayı	54	3	5	4	66
	%	9,8	,5	,9	,7	12,0
Akdeniz	Sayı	169	45	14	17	245
	%	30,8	8,2	2,6	3,1	44,6
Güney Doğu Anadolu	Sayı	32	11	3	4	50
	%	5,8	2,0	,5	,7	9,1
Marmara	Sayı	18	14	3	2	37
	%	3,3	2,6	,5	,4	6,7
Ege	Sayı	53	13	4	3	73
	%	9,7	2,4	,7	,5	13,3
Toplam	Sayı	379	101	32	37	549
	%	69,0	18,4	5,8	6,7	100,0

Bütün bölgelerden gelen öğrenciler polislik mesleğini seçmelerinin en önemli nedeni olarak kısa yoldan meslek sahibi olmayı göstermişlerdir. Hiçbir bölge

diğer nedenlerden hiç birini kısa yoldan meslek sahibi olmanın önüne çıkarmamıştır. Öğrenciler bu yönüyle bir mesleği seçerken göz önünde bulundurulması gereken etkenler arasından mesleğin piyasadaki istihdam durumunu öne çıkarmışlardır. Okul bittiğinde atamalarının yapılacağı garantisi öğrencilerin seçiminde önemli rol oynamaktadır.

Tablo 9: Öğrencilerin İdealindeki Meslekler

Meslekler	Sayı	%
Öğretmen	214	37,7
Avukat	75	13,2
Polis	64	11,3
Televizyoncu	2	,4
Kimyager	2	,4
Asker	31	5,5
Psikolog	34	6,0
Gazeteci	4	,7
Edebiyatçı	3	,5
Ayakkabıcı	1	,2
Sporcu	7	1,2
Doktor	16	2,8
Muhasebeci	2	,4
Mühendis	45	7,9
Veteriner	3	,5
İşadamı	12	2,1
Eczacı	4	,7
Bankacı	21	3,7
Mimar	3	,5
Çiftçi	2	,4
Sanatçı	2	,4
Arkeolog	2	,4
Cevapsız	22	3,9
Toplam	568	100,0

Öğrencilerin bir önceki soruya polislik mesleğini kısa yoldan meslek sahibi olmak amacıyla (bkz. Tablo 5) seçtikleri şeklindeki yaygın cevaptan sonra, Tablo 6'da öğrencilerin ideallerindeki mesleklerin neler olduğuna bakılmıştır. Öğrencilerin ideallerindeki meslekler sıralamasında, birinciliği %37.3 ile öğretmenlik almıştır. Öğretmenliği % 13.2 ile Avukatlık takip etmiştir. İdealindeki meslek polislik

olanların oranı %11.3'tür. Öğrencilerin % 88.7'sinin idealinde polislik dışında bir mesleğin olduğu görülmektedir. Bir sonraki tabloda öğrencilerin ideallerindeki meslek ile polislik mesleğini tercih etme nedenleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır...

Tablo 10: İdealindeki Mesleğe Göre Polislik Mesleğini Tercih Etme Nedeni

İdealindeki meslek		Polislik mesleğini tercih etmesinin en önemli nedeni				Toplam
		Kısa yoldan meslek sahibi olmak	Polislik idealimdeki meslek olduğu için	Ailem istediği için	Özenti nedeniyle	
Öğretmen	Sayı	173	16	14	11	214
	%	31,8	2,9	2,6	2,0	39,3
Avukat	Sayı	52	9	7	7	75
	%	9,5	1,7	1,3	1,3	13,8
Polis	Sayı	11	50		2	63
	%	2,0	9,2		,4	11,6
Televizyoncu	Sayı	2				2
	%	,4				,4
Kimyager	Sayı	1			1	2
	%	,2			,2	,4
Asker	Sayı	19	9		3	31
	%	3,5	1,7		,6	5,7
Psikolog	Sayı	30	1	1	2	34
	%	5,5	,2	,2	,4	6,2
Gazeteci	Sayı	4				4
	%	,7				,7
Edebiyatçı	Sayı	3				3
	%	,6				,6
Sporcu	Sayı	4	1	1	1	7
	%	,7	,2	,2	,2	1,3
Doktor	Sayı	14	2			16
	%	2,6	,4			2,9
Muhasebeci	Sayı	2				2
	%	,4				,4
Mühendis	Sayı	30	6	5	4	45
	%	5,5	1,1	,9	,7	8,3
Veteriner	Sayı	1		1	1	3
	%	,2		,2	,2	,6
İşadamı	Sayı	9	1		1	11
	%	1,7	,2		,2	2,0
Eczacı	Sayı	2		2		4
	%	,4		,4		,7
Bankacı	Sayı	16	1	2	2	21
	%	2,9	,2	,4	,4	3,9
Mimar	Sayı	2		1		3
	%	,4		,2		,6
Çiftçi	Sayı	2				2
	%	,4				,4
Sanatçı	Sayı	2				2
	%	,4				,4
Toplam	Sayı	378	97	34	36	545
	%	69,4	17,8	6,2	6,6	100,0

Öğrencilerin ideallerindeki meslek ile polislik mesleğini neden tercih ettikleri arasındaki ilişkiye baktığımızda, idealindeki meslek polislik olanların dışındaki-lerin tamamının büyük oranda polislik mesleğini kısa yoldan meslek sahibi olmak için seçtikleri görülmektedir. Sadece idealindeki meslek polislik olanların polisliği seçme nedeni olarak idealindeki meslek olduğu için seçmeyi kısa yoldan meslek sahibi olmanın önüne çıkardığı görülmektedir. .

3.3.Öğrencilerin Karşı Karşıya Oldukları Sorunlar

Araştırmanın bu bölümünde Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin okul ortamında karşı karşıya oldukları sorunlar ve bunların nedenleri üzerinde durulacaktır. Ayrıca öğrencilerin meslek seçiminde öne çıkardıkları kısa yoldan meslek sahibi olma etkeninin öğrencilerin sorun algılamalarıyla olan ilişkisi de irdelenecektir. Çünkü makalenin önceki bölümlerinde belirttiğimiz gibi, öğrenciler mesleğin çalışma koşulları, kendi kişilik özelliklerine uygunluk gibi meslek seçiminde göz önünde bulundurulması gereken etmenleri dikkate almamışlardır. Meslek seçiminde büyük oranda kısa yoldan meslek sahibi olma ve istihdam garantisi onların seçiminde belirleyici olmuştur. Bu da okul hayatında ve daha sonrada meslek hayatında birtakım sorunların yaşanmasına davetiye çıkarmaktadır. Ayrıca öğrencilerin aldıkları eğitimin, yaşadıkları sorunların, sorunların çözümü yönünde atılacak adımların onların nasıl bir polis olacaklarıyla olan ilişkisi de düşünüldüğünde konunun önemi daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Öğrencilere anket formunda açık uçlu olarak yönelttiğimiz okula ilişkin en önemli üç sorununuzu önem sırasına göre yazın şeklindeki soruya öğrencilerin verdikleri cevaplar bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Sorunlar on ana başlık altında toplanmıştır. Bu on temel sorun öncelik sıraları değişmekle birlikte üç cevapta da tekrarlanmıştır. Bu sorunların yanı sıra dile getirilen diğer sorunlar da tablolardan ayrı olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin belirttikleri sorun başlıkları okul yöneticileriyle paylaşılmış ve onların konuya ilişkin görüşlerine başvurulmuştur.

Tablo 11: Öğrencilerin Okuldaki Öncelikli Sorunları.

Sorun Başlıkları	Sayı	%
Amir öğrenci ilişkisinde yaşanan sorunlar	79	13,9
Su, ısınma vb. sorunlar	79	13,9
Yemekhanenin temizliği, yemeklerin kalitesi	31	5,5
Genel temizlik	15	2,6
İzinler	68	12,0
Stres	126	22,2
Sosyal faaliyet eksikliği	48	8,5
Personel yetersizliği	15	2,6
Teknik ekipman, uygulama, öğretim görevlisi eksikliği	33	5,8
Çarşı iznine resmi kıyafetle çıkmak	24	4,2
Cevapsız	50	8,8
Toplam	568	100,0

Birinci öncelikli sorun sıralamasında %22.2'lik oranla stres birinci sırada yer almaktadır. Günümüz insanının yaygın sorunu olan stresin öğrencilerin de yakasını bırakmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerle yaptığımız yüz yüze görüşmelerde; kendini ifade edememe, öğrenciler arasındaki iletişim sorunları, ceza puanları, yalnızlık, devrecilik, uykusuzluk, monotonluk, etüdlerin verimsiz geçmesi, parasızlık, okulun yatılı olması ve sık yapılan içtimalardan oluşan sorunların üzerlerindeki stresin önde gelen nedenleri olduğunu belirtmişlerdir. Birinci öncelikli sorunlar sıralamasında ikinciliği %13.9'luk oranla amir-öğrenci ilişkileri ile su ve ısınma sorunları paylaşmaktadır. Öğrenciler amirlerinin kendilerine yeterince zaman ayırmadıklarından ve sorunlarıyla ilgilenmediklerinden şikayet etmişlerdir. Amirlerle yapılan görüşmeler sonucunda öğrenci başına düşen amir sayısının azlığının, yüz elli öğrenciye bir sınıf komiserinin düşüyor olmasının bu durumun yaşanmasına neden olduğunu belirtmişlerdir. Teknik ekipman ve uygulama eksikliği de önemli sorun başlıklarından birini oluşturmaktadır. Öğrenciler uygulama eksikliği başlığı altında, kapalı sınıf ortamında yapılan yoğun teorik dersler, ezbere dayalı eğitim, kapalı spor salonunun ve atış poligonunun faaliyete geçmemiş olması, öğretim görevlilerinin sayısal ve nitelik yönünden yetersizlikleri gibi sorunları dile getirmişlerdir. Öğrenciler bu ana sorun başlıklarının yanında; okulun yeri, etüdlerin verimsiz geçmesi, öğrencilerin agresif davranışları, odaların kalabalık olması, münferit suçlara toplu ceza verilmesi, akşam giriş saatlerinin erken olması, okulun yatılı olması gibi bazı alt sorun başlıklarını da dile getirmişlerdir. Belirtilen sorunların tamamını öğrenciler anket formunda yazılı olarak dile getirmişlerdir. Bu

aşamada öğrencilerin okula ilişkin sorun algılarında sınıf, gelir, gelinen bölge ve ideallerinde meslekler gibi bağımsız değişkenler açısından bir farklılaşmanın var olup olmadığına bakmakta yarar olduğunu düşünüyoruz.

Tablo 12: Sınıflara Göre Okula İlişkin Sorun Algıları

Öncelikli sorun	Kaçınıcı sınıf olduğu			Toplam
	Birinci sınıf	İkinci sınıf		
Amir öğrenci ilişkisinde yaşanan sorunlar	Sayı	23	56	79
	%	4,4	10,8	15,3
Su, ısınma vb. sorunlar	Sayı	11	68	79
	%	2,1	13,1	15,3
Yemekhanenin temizliği, yemeklerin kalitesi	Sayı	14	17	31
	%	2,7	3,3	6,0
Temizlik	Sayı	7	8	15
	%	1,4	1,5	2,9
İzinler	Sayı	44	24	68
	%	8,5	4,6	13,1
Devrecilik vb. nedenlere bağlı oluşan stres	Sayı	84	42	126
	%	16,2	8,1	24,3
Sosyal faaliyet eksikliği	Sayı	27	21	48
	%	5,2	4,1	9,3
Personel yetersizliği	Sayı	11	4	15
	%	2,1	,8	2,9
Teknik ekipman, uygulama eksikliği, öğretim görevlisi eksikliği	Sayı	13	20	33
	%	2,5	3,9	6,4
Çarşıya resmi kıyafetle çıkmak	Sayı	20	4	24
	%	3,9	,8	4,6
Toplam	Sayı	254	264	518

Birinci ve ikinci sınıf öğrencileri arasında öncelikli sorunlar açısından bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Birinci sınıf öğrencileri birinci öncelikli sorun olarak en yüksek oranda devrecilik vb. nedenlere bağlı stresi (%16,2) gösterirken, ikinci sınıf öğrencileri su ve ısınmaya ilişkin sorunları (%13,1) en önemli sorun olarak belirtmişlerdir. Derslere girdiğimiz süre zarfında birinci sınıf öğrencilerinin ikinci sınıfların tavırlarına ilişkin “ikinci sınıflar kendilerini komiser zannediyorlar” tarzındaki şikayetlerinin anket sonuçlarına yansıdığı görülmektedir. İkinci sınıf öğrencileri ikinci öncelikli sorun olarak amir öğrenci ilişkisinde yaşanan sorunları (%10,8) belirtmişlerdir.

Tablo 13: Gelinen Bölgeye Göre Amir Öğrenci İlişkisinde Yaşanan Sorunlar

Öncelikli birinci sorun	Hangi bölgeden geldiği							Total	
	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Karadeniz	Akdeniz	Güney Doğu Anadolu	Marmara	Ege		
Amir öğrenci ilişkisinde yaşanan sorunlar	Sayı	9	2	10	32	8	6	9	76
	%	1,8	,4	2,0	6,4	1,6	1,2	1,8	15,1
Su, ısınma vb. sorunlar	Sayı	1	10	10	29	10	9	7	76
	%	,2	2,0	2,0	5,8	2,0	1,8	1,4	15,1
Yemekhanenin temizliği, yemeklerin kalitesi	Sayı	2	3	6	12	4	1	3	31
	%	,4	,6	1,2	2,4	,8	,2	,6	6,2
Temizlik	Sayı	1	0	2	6	2	1	2	14
	%	,2	,0	,4	1,2	,4	,2	,4	2,8
İzinler	Sayı	2	6	7	34	4	5	10	68
	%	,4	1,2	1,4	6,8	,8	1,0	2,0	13,5
Baskı, stres, ceza puanları, devrecilik	Sayı	3	11	14	56	8	8	20	120
	%	,6	2,2	2,8	11,2	1,6	1,6	4,0	23,9
Sosyal faaliyet eksikliği	Sayı	1	7	7	19	4	2	7	47
	%	,2	1,4	1,4	3,8	,8	,4	1,4	9,4
Personel yetersizliği	Sayı	0	0	1	12	0	0	2	15
	%	,0	,0	,2	2,4	,0	,0	,4	3,0
Teknik ekipman, uygulama, öğretim görevlisi eksikliği, teori	Sayı	3	4	5	13	1	2	4	32
	%	,6	,8	1,0	2,6	,2	,4	,8	6,4
Çarşıya resmi kıyafette çıkmak	Sayı	1	5	0	10	1	2	4	23
	%	,2	1,0	,0	2,0	,2	,4	,8	4,6
Total	Sayı	23	48	62	223	42	36	68	502
	%	4,6	9,6	12,4	44,4	8,4	7,2	13,5	100,0

Tablo incelendiğinde gelinen bölgeler açısından okula ilişkin yaşanan sorunlarda anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. Bütün bölgelerden gelen öğrenciler için ortak sorunların dile getirildiği görülmektedir.

Öğrencilerin ideallerindeki meslekle okula ilişkin sorun algıları arasında da anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. İdeal meslek ile sorun başlıklarının çaprazlamasında elde edilen tablonun boyutunun büyüklüğü nedeniyle sayfaya yerleştirmek mümkün olmamıştır. Ancak $P(0,494 > 0,05)$ değerinden bu

iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Yani ideallerindeki meslekler farklı da olsa öğrenciler aynı sorun başlıklarını öne çıkarmışlardır.

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin meslek seçimine etki eden faktörlerle okula ilişkin sorun alguları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çünkü öğrencilerin meslek seçimi yaparken hangi etkenlere göre hareket ettikleri ile beklenti düzeyleri ve karşılaştıkları somut durum arasında doğrudan ilişki bulunmaktadır.

Tablo 14: Polislik Mesleğini Tercih Etme Nedenine Göre Okula İlişkin Sorun Alguları

Öncelikli birinci sorun		Polislik mesleğini tercih etmesinin en önemli nedeni				Toplam
		Kısa yoldan meslek sahibi olmak	Polislik idealindeki meslek olduğu için	Ailem istediği için	Özenti nedeniyle	
Amir öğrenci ilişkisindeki soğukluk	Sayı	52	13	5	9	79
	%	10,1	2,5	1,0	1,7	15,3
Su, ısınma vb. sorunlar	Sayı	54	17	3	5	79
	%	10,4	3,3	,6	1,0	15,3
Yemekhanenin temizliği, yemeklerin kalitesi	Sayı	25	2	2	2	31
	%	4,8	,4	,4	,4	6,0
Temizlik	Sayı	12	3			15
	%	2,3	,6			2,9
İzinler	Sayı	47	13	4	4	68
	%	9,1	2,5	,8	,8	13,2
baskı, stres, ceza puanları, devrecilik	Sayı	86	19	14	6	125
	%	16,6	3,7	2,7	1,2	24,2
Sosyal faaliyet eksikliği	Sayı	37	7	1	3	48
	%	7,2	1,4	,2	,6	9,3
Personel yetersizliği	Sayı	11	1	1	2	15
	%	2,1	,2	,2	,4	2,9
Teknik ekipman, uygulama, öğretim görevlisi eksikliği, teori	Sayı	21	10	1	1	33
	%	4,1	1,9	,2	,2	6,4
Çarşıya resmi kıyafetle çıkmak	Sayı	16	6	1	1	24
	%	3,1	1,2	,2	,2	4,6
Toplam	Sayı	361	91	32	33	517
	%	69,8	17,6	6,2	6,4%	100,0

Tabloyu incelediğimizde polisliği kısa yoldan meslek sahibi olmak için seçenlerin idealindeki meslek olduğu için polisliği seçenlere göre, okula ilişkin sorunları daha yoğunlukla dile getirdikleri görülmektedir. Bunun nedeni okulda var olan sorunların yanı sıra, polislik eğitimi ve mesleği hakkında yeterince bilgi sahibi olmamaları da onların bu algılarında etkili olmaktadır. Bu belirleme orta öğretimde öğrencilere meslekler hakkında bilgi vermenin ve meslek seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiğinin önemini bir kez daha hatırlatmaktadır.

Öğrencilerin yoğunlukla üzerinde durdukları şikâyet konularından bir tanesi de, derslerin sayısının-çeşidinin çok fazla olmasından dolayı, yüzeysel bilgilerle yetinmek zorunda kaldıkları, özellikle polislik mesleğinin uygulama boyutuna dair bilgilere yeterince ulaşamadıkları konusu olmuştur. Öğrencilerin okulda okutulan derslere ilişkin düşüncelerini yansıtan tabloyu burada vermek yararlı olacaktır.

Tablo 15: Öğrencilerin Okulda Okutulan Derslerin Sayısına İlişkin Tutumları

Tutumlar	Sayı	%
Derslerin sayısı ve içeriği ideal	186	32,7
Derslerin sayısı çok fazla	375	66,0
Toplam	561	98,8
Cevapsız	7	1,2
Toplam	568	100,0

Tabloya baktığımızda, derslerin sayısının-çeşidinin çok fazla olduğu yönündeki ifadeye paralel bir sonuç çıktığını görüyoruz. Öğrencilerin %66'sı derslerin sayısını çok fazla bulmaktadır.

3.4.Okulla İlgili Karar Alma Süreçlerine Öğrencilerin Katılımı

Bu başlık altında amirlerin okulu ilgilendiren konularda öğrencilerin fikirlerini alma konusundaki ve öğrencilerin bu konulardaki düşüncelerini amirlerine söyleme konusundaki tutumları üzerinde durulmuştur.

Tablo16: Amirlerin Öğrencileri Okula İlişkin Karar Alma Süreçlerine Dâhil Etme Konusundaki Tutumları

Tutumlar	Sayı	%
Her zaman sorarlar	43	7,6
Zaman zaman sorarlar	347	61,1
Hiç sormazlar	173	30,5
Toplam	563	99,1
Cevapsız	5	,9
Toplam	568	100,0

Öğrencilerin sadece %7.6'sı amirlerinin okula ilişkin konularda her zaman fikirlerini sorduklarını belirtmişlerdir. Bu oran bize öğrencilerin içinde yaşadıkları ve bir üyesi oldukları okullarında karar alma süreçlerinin dışında tutulduklarını göstermektedir. Karar alma süreçlerine dahil edilmeyen öğrencilerin, yaşadığı ortamda mutlu olmama, doyuma ulaşamama ve uzaklaşma (Marshall, 1999:798), şeklinde tanımlayabileceğimiz bir yabancılaşma yaşamaları kaçınılmaz olmaktadır (bkz.Tablo7). Öğrencilerin okula ve yöneticilere karşı yabancılaşmalarını önlemek için öğrencilerin karar alma süreçlerine daha fazla dahil edilmeleri gerekmektedir.

Tablo 17: Öğrencilerin Okulu İlgilendiren Konularda Amirlerine Düşüncelerini Söyleme Konusundaki Tutumları

Tutumlar	Sayı	%
Her zaman söylerim	79	13,9
Zaman zaman söylerim	298	52,5
Hiç söylemem	188	33,1
Toplam	565	99,5
Cevapsız	3	,5
Toplam	568	100,0

Öğrencilerin okula dair konularda fikir belirtme konusundaki tutumlarının, amirlerinin onlara karşı olan tutumlarından farklı olmadığını görüyoruz. Amirlerin öğrencilerin fikirlerini alma konusunda, öğrencilerin de düşüncelerini amirlerine söyleme konusunda yeterince gayret göstermedikleri anlaşılmaktadır. Bu da amir öğrenci arasında iletişim sorunlarına yol açmaktadır (bkz.Tablo7). Öğrencilerin %33,1'i okulu ilgilendiren konulardaki düşüncelerini amirlerine hiç söylemediğini belirtirken, sadece %13,9'u her zaman söylediğini belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin polislik mesleğini seçmelerine etki eden faktörlerin neler olduğu ve öğrencilerin okul ortamında doyuma ulaşmalarını engelleyen ve ideal bir polis olmalarını olumsuz yönde etkileyebilecek sorunların neler olabileceği sorularına cevap aradığımız araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır. Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin polislik mesleğini tercih etmelerinin en önemli nedeni kısa yoldan meslek sahibi olmak ve hayatını kazanmaktır. Öğrencilerin büyük bölümü çok çocuklu, düşük gelirli ve düşük eğitimli ailelerden gelmektedirler ve anne babaları düşük statülü işlerde çalışmaktadır. Öğrencilerin önemli bir bölümünün ideallerindeki meslek polislik dışındaki mesleklerdir. Öğrencilerin okula ilişkin kendilerini ilgilendiren konularda karar alma

süreçlerine yeterince dâhil edilmedikleri, amirlerle olan ilişkilerinde iletişim sorunları yaşadıkları, bunun yanında öğrencilerin yönetmelikte belirtildiği şekliyle olumlu davranış özelliklerini ve gerekli mesleki donanımı ideal biçimiyle elde etme konusunda bir takım altyapı uygulama imkânlarından yoksun oldukları belirlenmiştir. Bu belirlemelerden hareketle şu önerilerde bulunulabilir. Orta öğretimde öğrencilere meslekler tanıtılmalı ve meslek seçimi konusunda bilgilendirilmelidir. Polis Meslek Yüksek Okullarında öğrenci alımı yoluna gidilmeden önce, okulların ihtiyacı olan altyapı (kapalı spor salonu, teknik ekipman, poligon, spor tesisleri, personel vb.) tamamlanmalıdır. Polis Okullarına alınacak öğrencilerin seçiminde daha titiz davranılmalıdır. Polislik mesleğini gençler açısından cazip hale getirecek düzenlemeler yapılmalıdır. Okulu ilgilendiren konular öğrencilerle paylaşılmalı ve imkanlar ölçüsünde öğrenciler karar alma süreçlerine dâhil edilmelidir. Polis Meslek Yüksek Okullarında görevlendirilecek tüm akademik personelin eğitim formasyonuna sahip olması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Aydın, A. H., (1998), “İnsan Hakları Açısından Polisin Güç Kullanma Yetkisinin Meşruiyeti”, *21. Yüzyılda Polis*, Ankara: Polis Akademisi Başkanlığı.
- Baymur, Feriha, (1985), *Genel Psikoloji*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Büyükoztürk, Şener, (2003), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çağlar, Ali ve Özcan, Yusuf Ziya, (1994), “Who are the Future Police Elites”, *Policing and Society*, C.3, ss. 287-301.
- Dikeçligil, Beylü, (1993), “Batı’da Değişen Bilim Anlayışı ve Türkiye’de Sosyal Araştırmalar”, *Sosyolojide Son Gelişmeler ve Türkiye’deki Etkileri*, Ankara: Unesco Milli Komisyonu.
- Fındıklı, Remzi, (1999/2000), “Polislik Mesleğinin Özellikleri ve Mesleki Kimlik Olgusu”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.2, S.5-6, ss. 1-16.
- Gökçe, Birsen, (1999), *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*, Ankara: Savaş Yayınevi.
- İnan, Karman, (1993), *Devlet İdaresi*, İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Kızıltan, Gonca, (2005), “Meslek Seçimi”,
(<http://www.egitim.com/egitim.com.aile>, erişim tarihi: 21.09.2005).
- Marshall, Gordon, (1999), *Sosyoloji Sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Murat, Mehmet ve Uygun, Özgür, (1999/2000), “Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin, Ders Başarılarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri”, *Polis Bilimleri Dergisi*, 6 (1-2), ss.97-117
- Okay, Betül, (1991), *Meslek Saygınlığı ve Meslek Seçimi*, Ankara: TODAİE.

- Otrar, Mustafa, (1997), “*Endüstri Meslek Lisesi ve Çıraklık Eğitim Merkezlerinde Eğitim Görmekte Olan 16-18 Yaş Grubundaki Öğrencilerin Mesleki Olgunluk Düzeyleri İle Bazı Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Otrar, Mustafa, (2002), “Ergenlik Dönemi”, *Gelişim Psikolojisi*, Ed. Betül Aydın, Ankara: SFN Yayıncılık.
- Özcan, Yusuf Ziya, (1983), “Educational Attainment Process in Turkey”, *Journal of Human Sciences*, 11 (1), ss.59-78.
- Polis Meslek Yüksek Okulları Genel Yönetim Birimleri Kuruluş Görev ve Çalışma Yönetmeliği, (2001), Madde:6
[turkis.org.tr](http://www.turkis.org.tr)(<http://www.turkis.org.tr/turkis>, Erişim tarihi: 13 Ocak 2004)
- Yıldız, Murat, (1999/2000), “Polis Akademisi Mezunlarının Lisansüstü Öğreniminde Karşılaştıkları Sorunlar”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.2, S.5-6 (Sonbahar/Kış), ss.99-118.
- Polis Akademisi Başkanlığı, (2003), *Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Durumu*, Ankara.